

שאל אביך ויגידך

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:22

יציאת השבת: 17:24

כ"ד טבת תשע"ד

גיליון מס' 148

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שבת

עולם חסד יבנה

פרעה לא היה מוכן לשחרר את בני ישראל. המכה הראשונה שהוא ספג הייתה מכת דם ואחריה מכת צפרדע. אך גם המצרים הצליחו להפוך מים לדם ולהעלות צפרדעים... רק במכה השלישית, מכת כינים, אמרו המצרים: "אצבע אלוקים היא". נשאלת השאלה, מדוע אלוקים לא התחיל עם מכת כינים? מדוע משה ואהרן התחילו עם מכות דם וצפרדע ונתנו פתח למצרים לחשוב שזה סתם כישוף?

מים ודם הם שני הפכים. מים מסמלים חסד ונתינה בעוד שדם מסמל הרג ואכזריות. מים מעניקים חיים לעולם. מים מרווים, משקים ומצמיחים. במכה הראשונה אלוקים הפך את המים לדם, כאומר: אתם המצרים התעלמתם מהמשימה העיקרית הקיימת בעולם - מעגל הנתינה האין סופית. עשיתם את ההיפך, הפכתם את ה"מים" ל"דם", במקום להצטרף למעגל החסד העולמי עשיתם את ההיפך - לקחתם עם שלם, שעבדתם ועיניתם אותם...

במכת דם אלוקים העביר מסר לעולם: תכלית הבריאה והאדם - להיטיב לזולת, ולכן באה אחרי מכת דם - מכת צפרדע. מדוע?

בפרק שירה נאמר:

"אמרו חז"ל על דוד מלך

1. מהם 4 לשונות גאולה המוזכרות בפרשתנו? והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי.
2. אני נקבת הגמל ושמי פירושו גם אנחה. מי אני? "שמעתי את נאקת בני-ישראל". נאקה = אנחה וגם נקבת הגמל.
3. א. ציין 2 דברים בתורה שעליהם נאמר הביטוי "מורשה". ב. מה ההבדל בין מורשה לירושה? א. ארץ ישראל בפרשתנו, והתורה: "מורשה קהילת יעקב". ב. ירושה עוברת אוטומטית, מורשה מותנית בזכאות המקבל - אם הוא ראוי לכך.
4. 10 פעמים יש קל וחומר בתורה, אחד מהם בפרשתנו. מהו? "הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה?" (ו', 12)
5. אני דודו של משה ושמי כשם עיר קדושה ומפורסמת. מי אני? חברון: "ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל".
6. מי בתורה התחתן עם: א. דודתו? ב. אחותו? א. עמרם התחתן עם דודתו יוכבד (ו', 20). ב. שמעון התחתן עם דינה אחותו.
7. מאיזה פסוק לומד רש"י את הכלל: "הנושא אישה יבדוק באחיה"? "ויקח אהרון את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאישה".
8. אני אסיר ולא יושב בכלא. מי אני?
9. איך נקראים בפרשתנו: א. מתקשה בדיבור? ב. מסריח? ג. קסמים? א. ערל שפתיים. ב. בואש. ג. להטים.
10. באיזה גיל היו משה ואהרון כשדיברו עם פרעה? משה בגיל 80 ואהרון בגיל 83.
11. באיזו מכה נפגעו גם הצמחים? במכת הברד.
12. מה המשותף לשלושת המכות: דם, צפרדע וכינים? כולן הוטלו ע"י אהרון.
13. באיזו מכה היה נס בתוך נס? במכת הברד: האש והברד התערבו יחד (רש"י ושפתי חכמים).
14. מה שמות: א. אשתו של אהרון? ב. בניו? א. אלישבע. ב. נדב, אביהו, אלעזר ואיתמר.
15. אילו ניסים היו במכת השחין? א. בקומץ אחד החזיק משה מלוא חופניים שלו ושל אהרון. ב. האבק התפשט על כל ארץ מצרים.
16. א. מדוע במכות דם, צפרדע וכינים לא משה היכה במטהו אלא אהרון? ב. מה הלקח הנלמד מכך? א. כהכרת טובה למים ולחול שהגינו על משה (כשהיה בתיבה בים סוף, וכשהטמין המצרי בחול). ב. הכרת הטוב לדומם, קל וחומר לבני אדם!
17. מה השם של: א. הוריו של משה. ב. סבו של משה (מצד

המשך שאלות ותשובות

שמותם?

3 בנים: גרשון, קהת ומררי.

22. על הצפרדעים נאמר: "ויצברו אותם חמרים חמרים" באיזה מקום אחר בתורה מוזכר הביטוי חמרים?

על השלו נאמר: "הממעית אסף עשרה חמרים." (במדבר י"א).

23. כמה מכות נזכרות בפרשתנו, ומה הן?

7 מכות: דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין וברד.

24. באיזה פסוק בפרשתנו ישנן 5 מילים רצופות הפותחות באות ב'?

במכת הדבר נאמר: "בשדה, בסוסים, בחמורים, בגמלים, בבקר."

האבא?

א. עמרם ויוכבד. ב. קהת.

18. מה פירוש המילה: "צפרדע"?

מורכבת מ 2 מילים: צפר = בוקר דע=יודע. כלומר יודעת מתי מגיע הבוקר ומקרקרת רק בלילה!

19. "ויסר הערוב" מדוע החיות לא מתו? (רש"י).

כדי שהמצרים לא יהנו מהעורות שלהם.

20. בחלומות פרעה בלעו חי (פרות) וצומח (שיבולים) כל אחד את מינו. איזה דומם בפרשתנו בלע דומם אחר?

מטה אהרון בלע את מטות חרטומי מצרים.

21. כמה בנים היו ללוי ומה

ישראל, בשעה שסיים ספר תהלים זחה דעתו עליו, ואמר לפני הקב"ה: יש בריה שבראת בעולמך שאומרת שירות ותשבחות יותר ממני? באותה שעה נזדמנה לו צפרדע אחת, ואמרה לו: דוד אל תזוח דעתך עליך, שאני אומרת שירות ותשבחות יותר ממך. ולא עוד אלא שאני עוסקת במצווה גדולה, וזו היא המצווה שאני עוסקת בה, יש בשפת הים מין אחד שאין פרנסתו כי אם מן המים, ובשעה שהוא רעב נוטלני ואוכלני, זו היא המצווה".

הצפרדע אומרת שירות ותשבחות לאלוקים יותר מדוד, נפלא! אבל יש מצווה גדולה מזו - אני משמשת כמזון עבור בעל חיים אחר... כן, עזרה

לזולת, חסד ונתינה הם השירה היפה ביותר...

הצפרדע מסמלת את ההקרבה למען הזולת, דבר

שהמצרים עשו בו ההיפך... לכן אך טבעי הוא שאחרי מכת דם תבוא מכת צפרדע... שתיהן מלמדות אותנו מהי תכלית הבריאה והאנושות.

אתר ערכים

הלימוד בעלון מוקדש לזכותו של הרך הנולד

אלירז שמואל בן צוריה

ולעילוי נשמת אברהם צבי בן שמואל הכהן ז"ל

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל:

ShealAvicha@gmail.com

לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הודתית ברחובות

הקב"ה ומשה

מצרים "אצבע אלוקים היא" - מדוע? (ח, ט"ו)
13. "הֲנִי מְשַׁלֵּחַ בָּךְ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבַעֲמָךְ וּבְבִתֶיךָ אֶת הָעֶרֶב" - מהו ערוב? (רש"י ח, י"ז).

14. כיצד מגיב פרעה בזמן מכת הערוב? (ח, כ"א)

15. באיזו מכה לוקח משה פיח כבשן וזורקו השמימה לפני פרעה? (ט, ח)

16. "הֲנִי מְמַטֵּיר כָּעֵת מַחַר בְּרֶד בְּכַד מְאֹד" - מתי יתחיל הברד כעת או מחר? (ט, י"ח רש"י)

17. מה מציע ה' למצרים במכת הברד? (ט, כ)

18. מדוע במכת הברד לא נפגעו החיטה והכוסמת? מי כן נפגע? (ט', ל"א-ל"ב)

כיצד פותר זאת הקב"ה? (ז', א-ב)
7. "איזה מופת עושים משה ואהרון לפני פרעה? מה מבקש פרעה מחכמיו לעשות בתגובה? (ז', י-י"א)

8. "לָךְ אֶל פְּרַעֲהַ בְּבִקְרֵהּ הִנֵּה יֵצֵא הַמִּצְרָיִם וְנִצְבְּתָ לְקִרְאָתוֹ עַל שְׁפַת הַיָּאֵר" (ז', ט"ו) - מה עושה פרעה ביאור בבוקר? (רש"י)

המכות במצרים

9. מהי המכה הראשונה? מי מכה ביאור? כיצד מגיב פרעה? (ז', י"ט-כ"ג)

10. מה קורה לדגים ביאור במכת הדם? (ז', כא)

11. "ויט אהרון את ידו על מצרים ותעל הצפרדע - מדוע נאמר "צפרדע" ולא "צפרדעים"? (רש"י ח, ב)

12. במכת הכינים אומרים חרטומי

1. "ושמי ה' לא נודעתי להם" (ו, ג) - מדוע ה' לא נגלה לאבות כפי שהוא נגלה למשה? (רש"י)

2. מהן ארבעת לשונות הגאולה המוזכרים בפסוקים? (ו, ו-ז), מהי הלשון החמישית? (ו, ח)

3. כיצד מגיבים בני ישראל להבטחת הגאולה ממצרים כאשר מספר להם משה? (ו, ט)

תולדות השבטים

4. בפרשה מוזכרים תולדות ראובן שמעון ולבסוף לוי. כמה שנים חי לוי ומי הם בניו? (ו', ט"ז-י"ח)

5. מדוע לא המשיכה התורה ופרטה את משפחות שאר השבטים? (ו, י"ד רש"י)

משה ואהרון לפני פרעה

6. איזה חיסרון יש במשה הגורם לו לחשוב שפרעה לא ישמע לו (ו, ל)?